

Motion

1979/80: 243

av **Sven Henricsson**

om upprustning av vägavsnitt i Frostviken

Boliden Metall AB bedriver sedan år 1973 verksamhet med gruvbrytning och anrikning i Stekenjokk i Vilhelmina kommun, Västerbottens län. En planerad utökning av verksamheten berör såväl Jämtlands län som Västerbottens län. I Jämtlands län avser bolaget att öppna en ny gruva i Jormlien i den nordliga delen av Strömsunds kommun.

Strömsunds kommun har under en lång följd av år varit drabbad av svåra arbetsmarknadspolitiska problem till följd av den fortgående strukturomvandlingen av näringslivet. Genom regionalpolitiska och arbetsmarknadspolitiska insatser har visserligen nya arbeten skapats, men detta har inte kunnat motverka den kraftiga nedgången i främst de areella näringarna, vilket fått till följd att kommunen drabbats av arbetslöshet och utflyttning av främst ungdomar.

Strömsunds kommun redovisar den största andelen arbetssökande och arbetslösa i länet. Under perioden juli 1977-juni 1978 var andelen arbetssökande i Strömsunds kommun 6,7 % av arbetskraften mot 4,2 % för länet i dess helhet. Motsvarande uppgifter för riket som helhet ligger vid ca 2,5-3,0 %. Kommunen redovisar under den aktuella tiden den högsta andelen arbetslösa av länets kommuner, samtidigt som de arbetsmarknadspolitiska insatserna är störst i denna kommun. Kommunen har även en hög ungdomsarbetslöshet.

Kommunen har vidare en stor s. k. dold arbetslöshet, vilket kommer till uttryck i låga yrkesverksamhetsgrader. Enligt länsstyrelsens beräkningar skulle det fram till 1985 behöva skapas inemot 1 000 nya arbetstillfällen utöver vad som förväntas för att skillnaden i förvärvsintensitet mellan länet och riket skulle vara helt utjämnad år 1990.

Turismen expanderar men behöver bättre vägar

Den sektor som expanderat snabbast i området är turistsektorn, till vilken stora förhoppningar knyts. Kommunen har engagerat sig aktivt i denna näring som anses få stor betydelse för området i framtiden.

Den ökade turismnäringen i området har haft en mycket gynnsam effekt för de turistanläggningar som finns i området och även fått en rad positiva effekter på övriga servicenäringar, som trots ett vikande befolkningsunderlag kunnat expandera.

Exempel på turistanläggningar under utveckling är Blåsjöns Fjällhotell, Jormliens Fjällgård och Gäddede Turisthotell. Till dessa kan även läggas den

stugby som Strömsunds kommun driver i Gäddede. Den nordligast belägna turistanläggningen är Blåsjöns Fjällhotell. Under de senaste åren har med hjälp av lokaliseringsstöd 1.5 milj. kr. investerats i den anläggningen. Utnyttjandegraden har genom dessa investeringar kunnat höjas. Hotellet förmedlar även enskilda uthyrningsstugor i området. Hotellet sysselsätter i dag sex personer året runt, och under högsäsong sysselsätts 24 personer, samtliga från Stora Blåsjön.

Jormliens Fjällgård har under år 1979 investerat 0,9 milj. kr. i huvudsak i en utökning av bäddkapaciteten. Gäddede Turisthotell har med hjälp av lokaliseringsstöd uppfört en ny anläggning.

De ovan nämnda anläggningarna samarbetade under säsongen 1978-1979 i marknadsföring, aktivitetsverksamhet och i charterbussprogram. Direktbussar avgick enligt programmet från Stockholm varje fredagskväll, och gästerna fördelades på de olika anläggningarna efter en bokningsplan.

Under våren 1979 drabbades vägnätet norr om Gäddede av svåra tjällossningsskador, och vägdelen Jormvattnet-Blåsjön-Ankarvattnet var under flera veckor mycket svårframkomlig. Mellan Stora Blåsjön och Ankarvattnet var vägen mellan 26 april och 11 maj t. o. m. stängd för all trafik, vilket innebar stora problem för dem som var bosatta i Ankarvattnet. Charterbusstrafiken fick på grund av detta inställas, vilket drabbade alla anläggningar i området. Inkomstbortfallet för den samlade turistnäringen är svår att uppskatta, men det torde ha inneburit ett ordentligt avbräck i ekonomin för de berörda företagen.

För att ytterligare förstärka samarbetet mellan olika boendeanläggningar och ytterligare profilera området bildades hösten 1979 Frostviksfjäll, som skall arbeta med marknadsföring och samordning av transporter till området. Länsstyrelsen har sökt ekonomiska medel av staten för särskilda insatser i glesbygdsområden, vilket beviljats. Av dessa medel har 200 000 kr. avsatts för konsultinsatser i Frostviken, bl. a. med organiserandet av Frostviksfjäll, och avsikten är att dessa medel även fortsättningsvis skall kunna användas för utvecklingsarbete i Frostviken. *Det utvecklingsarbete som sker i Frostviken måste givetvis vara långsiktigt, och då är det också naturligt att samhället vidtar åtgärder för att dessa insatser inte skall motverkas av ett alltför svagt vägnät.*

Inom Frostvikenområdet har utvecklingen under en följd av år kännetecknats av en fortgående sysselsättningsminskning. Mellan åren 1970 och 1975 har sysselsättningen minskat kraftigt inom jord- och skogsbruk samt främst inom byggnadsverksamheten på grund av att samtliga kraftverksbyggen i området är avslutade. Den ökning av den industriella sysselsättningen som har noterats har dock inte kunnat kompensera tillbakagången inom övriga näringar. Enligt folk- och bostadsräkningen ingår endast 50 % av den manliga och 30 % av den kvinnliga arbetskraften i den ordinarie arbetsmarknaden. Frostvikenområdet har till följd av den ovan beskrivna utvecklingen drabbats av en befolkningsutflyttning som legat på en nivå motsvarande

2-3 % av totalbefolkningen årligen. En fortsatt sådan utveckling i området inger oro.

Mot bakgrund av vad som anförts ovan framstår det från regional- och arbetsmarknadspolitisk synpunkt som mycket angeläget att nya arbetstillfällen skapas i Strömsunds kommun och Frostvikenområdet.

Goda vägar ger stabil gruvdrift

I dag finns två större gruvor i området, dels i Stekenjokk, dels i Joma i Røyrviks kommun i Norge, vilka båda ligger inom pendlingsavstånd från Frostvikenområdet. Jomagruvan som drivs av Grong Gruber A/S producerar liksom Stekenjokkgruvan koppar och zink. Av den årsproduktion som framställs i Joma går ca 50 % till Boliden Metals anläggning i Rönnskär. Transporten av koppar sker med järnväg. Vid Stekenjokkgruvan levereras merparten av årsproduktionen zinkkoncentrat till Norzink A/S i Odda i Norge, där f. ö. även zinkkoncentrat från Jomagruvan emottas. Transporten av zink från Stekenjokk går med bil till Lövlidens station i Västerbotten för vidare transport per järnväg till Rönnskär. I Rönnskär sker omlastning till båt för vidare transport till Odda.

Från båda gruvbolagen finns ett starkt intresse för en närmare samverkan mellan gruvorna. Det finns redan en direkt förbindelse mellan Jomagruvan och Stekenjokkgruvan, nämligen vägen från Joma via Stora Blåsjön över Ankarvattnet till Stekenjokk. Vägarna har emellertid dålig bärighet, och vägavsnittet Ankarvattnet-Stekenjokk är stängt för allmän trafik mellan den 15 oktober och 15 juni.

En upprustning av vägarna i området och ett öppethållande av Stekenjokkvägen skulle på ett avgörande sätt reducera gruvbolagets transportkostnader och även medge en närmare samverkan mellan gruvorna i bl. a. tekniska frågor. Kostnadsbesparingarna för bolagen tillsammans beräknas uppgå till ca en miljon norska kronor per år. En nära samverkan mellan gruvorna skulle dessutom ge andra fördelar: bl. a. torde malmslaggen i Stekenjokk kunna minskas, vilket skulle innebära bättre effekter på miljön. Rekryteringen av gruvarbetare från Frostvikenområdet skulle också underlättas. I dag är endast ett fåtal personer från Frostvikenområdet anställda i Stekenjokkgruvan på grund av mycket stora pendlingsavstånd vintertid.

En ökad samverkan mellan de aktuella gruvbolagen på ovan beskrivet sätt torde öka möjligheterna för en stabil gruvverksamhet i området och innebära en mer kontinuerlig sysselsättning i området totalt. Jormligruvan – en ny fyndighet som Bolidenbolaget nu har för avsikt att öppna – bör ses i detta sammanhang och utgör därvid ett värdefullt komplement till övrig pågående och planerad verksamhet i området.

Arbetsgruppen för gränsregionalt samarbete mellan Røyrviks, Lierne, Krokoms och Strömsunds kommuner, som bildats på initiativ av Nordiska ämbetsmannakommittén för regionalpolitik (NÄRP), har aktivt engagerat

sig för förbättrade förbindelser mellan Jomagruvan och Stekenjock. Gruppen har i skrivelse den 27 september 1978 hemställt om NÄRP:s medverkan i detta arbete.

Av Bolidenbolagets ansökan framgår att brytningen av Jorlmalmalen kan påbörjas år 1980 och omfatta en malmproduktion av maximalt 300 000 ton per år. Den i ansökan uppgivna fyndighetens omfattning anges till 800 000 ton. Enligt uppgift från företaget har projekteringen ej genomförts i sin helhet, varför brytningens varaktighet ej närmare kan anges. Gruvan kommer vid maximal produktion att sysselsätta 25 personer.

Vägverket i länet har i en redogörelse meddelat att vägsträckorna Sör-Blåsjön-Stora Blåsjön och Stora Blåsjön-Ankarvattnet är i behov av upprustning av trafiksäkerhets- och framkomlighetskäl. Dessutom erfordras vissa särskilda åtgärder på vägavsnittet Ankarvattnet-Stekenjock för att kunna hålla vägen öppen vintertid. Investeringskostnaderna för upprustning av vägnätet har beräknats till 12-15 milj. kr. för att öka bärigheten till 10/16 ton axel-/boggietryck. Därutöver tillkommer driftkostnader för öppethållande av vägsträckan Ankarvattnet-Stekenjock vintertid. *Inga av ovan nämnda vägsträckor beräknas kunna inrymmas i flerårsplanen för byggande av länsvägar åren 1979-1988.* Projekteringsarbete pågår, varför planberedskapen är god för att upprustningsarbetena relativt snabbt skall kunna sättas i gång.

Av bolagets ansökan framgår att transporterna från Jormlien till Stekenjock med begränsad bärighet på vägen och begränsat öppethållande av vägavsnittet Ankarvattnet-Stekenjock innebär en mycket hög trafikintensitet vid beräknad maximal produktion, vilket kan komma att innebära störningar i form av bl. a. buller längs transportvägen. Dessa störningar bör så långt det är möjligt begränsas. En ökning av vägsträckornas bärighet till 10/16 tons axel-/boggietryck och ett öppethållande av vägavsnittet Ankarvattnet-Stekenjock innebär dock en avsevärt lägre trafikintensitet. En upprustning av vägnätet till full bärighet är även av detta skäl angelägen.

• Hemställan

Med hänvisning till vad i motionen anförts föreslås

1. att riksdagen med anledning av propositionen 1979/80:100, bil. 9 B Vägväsendet, anvisar ett särskilt reservationsanslag om 15 000 000 kr. för upprustning och förstärkning av i motionen angivna vägavsnitt.

2. att riksdagen hos regeringen hemställer om åtgärder för öppethållande vintertid av vägsträckan Ankarvattnet–Stekenjokk.

Stockholm den 15 januari 1980

SVEN HENRICSSON (vpk)

